

*Назар М.М., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник
Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*

Психологічні потенціали інтернет-тренінгів під час карантину

Ключові слова: інтернет-тренінги, дистанційне навчання, інтелектуальний розвиток

Карантин, покликаний зберегти суспільство від більш активного розповсюдження коронавірусу, став одним з чинників створення більш продуктивних умов для дистанційного навчання та психологічної роботи. Актуальність дистанційної групової роботи у форматі інтернет-тренінгів – як навчальної, так і психологічної або змішаної спрямованостей – зросла, кількість учасників навчального процесу у мережі Інтернет збільшилася, мотивація індивідуумів до інтелектуального розвитку, психологічних змін і самонавчання стала більш нагальною.

Командою співробітників лабораторії сучасних інформаційних технологій навчання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України – одного з основних осередків України з досліджень і впровадження в практичне життя інтернет-тренінгів – був виявлений у останніх ряд тенденцій і психологічних можливостей, пов'язаних, зокрема, з умовами здійснення під час карантину.

1. Одна з провідних тенденцій постіндустріального суспільства у сфері навчання та освіти – інтенсивне створення та розповсюдження допоміжних або альтернативних ресурсів для навчання, інтелектуального розвитку та особистісного вдосконалення. Такі ресурси задіюються паралельно або окремо від базової освіти – вищої або середньої. Позиціонується опора на психологічні особливості та індивідуальні інтелектуальні потенціали кожного, хто бере участь у навчальному процесі (як учнів, так і вчителів, тренерів або тьюторів). Під час карантину навчання та інтелектуальний розвиток, що здійснюються віддалено, з допомогою інформаційних технологій, актуалізувалися та вийшли на перший план (на відміну від традиційної освіти, що зустріла значні перешкоди).

2. Під час карантину у більшості індивідуумів відбулася зміна провідних діяльностей, сформувалася зацікавленість у самонавчанні та саморозвитку, утворився вільний час для здійснення таких діяльностей. Трансформація умов діяльності, соціальна ізоляція, стреси, невизначеність сформували умови, при яких зросли потреби в особистісних змінах та інтелектуальному розвитку як інструменту розв'язання життєвих задач.

3. Інтернет-тренінги, як груповий формат навчальної та психологічної роботи, формує умови для здійснення групової динаміки, створення соціальних контактів, спілкування. Це позитивно відрізняє дистанційні навчальні курси від індивідуального психологічного консультування, що здійснюється дистанційно через мережу Інтернет.

4. Інтернет-тренінги є навчально-психологічним інструментом, з використанням якого є можливість: а) розвивати ефективне мислення, задіювати інтелектуальні ресурси; б) формулювати та розробляти ясні, такі, що мотивують, цілі; в) конструювати та адаптувати когнітивні схеми індивідуального досягнення заданих результатів (має особливе значення, тому що в умовах карантину цілі могли стати іншими або стали іншими стратегії їхнього досягнення); г) оптимізувати патерни у сфері спілкування та емоційного реагування (індивідууми під час карантину знаходяться в нових, часто стресових для себе умовах, тому зазначені патерни часто потребують оптимізації); д) включати у групові процеси соціально-психологічної взаємодії, завдяки яким зростає ступінь впливу навчання та психологічної роботи; е) організувати збір та обробку зворотного зв'язку від всіх учасників навчального процесу, а також використати отриману інформацію для оптимізації навчальної системи; є) в окремих ситуаціях формувати умови спілкування та навчання, що є схожими до «традиційних», тобто таких, в яких не застосовуються інформаційні технології (досягається з використанням, перш за все, відео- та аудіозв'язку в режимі реального часу); ж) застосувати комплексний підхід щодо поєднання автоматизованої обробки даних, що надходять від учнів, і залучення тренера, вчителя та тьюторів з персональним підходом до навчально-

психологічної ситуації кожного учня, з індивідуальним спілкуванням; з) поєднувати, у разі потреби, інтернет-тренінги з іншими технологіями навчання та психологічної роботи (зокрема, «традиційними» тренінгами та семінарами); і) задіювати інтернет-тренінги як засіб формування та розвитку віртуального освітнього середовища, що має наслідком зростання його продуктивності.

5. Продуктивні результати з розробки та здійснення інтернет-тренінгів досягнуті на програмно-модульній платформі Moodle, з використанням соціальної мережі Facebook, месенджерів для відеозв'язку тощо.